

För kännedom

Fullmäktige
Kommunstyrelsen
Partiernas gruppledare

Kommunstyrelsen

Granskning av kommunens hantering av riktade statsbidrag

Vi har i egenskap av förtroendevalda revisorer i Kiruna kommun genomfört en granskning avseende kommunens hantering av riktade statsbidrag. I vårt arbete har vi biträtts av PwC. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av riktade statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är den sammanfattande revisionella bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig. Bedömningen grundar sig på;

- Det finns arbetsrutiner för hantering avseende riktade statsbidrag, vilka dock ej är dokumenterade.
- Det finns inget kontrollmoment i kommunstyrelsens internkontrollplan avseende riktade statsbidrag.
- Genomförda stickprovskontroller visar till största delen en korrekt hantering enligt god redovisningssed.

I övrigt hänvisar vi till de iakttagelser som redovisas i bifogad revisionsrapport.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Upprätta styrande dokument som omfattar hantering av statsbidrag, både avseende verksamhetsmässiga aspekter (ansökan, återrapportering m.m.) och redovisningen.
- Bör införa internkontrollmoment som omfattar statsbidrag.
- Bör förtydliga delegationsordningen avseende ansökan, rekvisering samt avstående av statsbidrag.
- Säkerställa redovisade intäkter av statsbidrag i enlighet med RKR:s rekommendationer vid förändring av redovisning av statsbidragens intäkter. Försiktighetsprincipen bör gälla.

Vi emotser ett yttrande från kommunstyrelsen senast 28 februari år 2022.

För Kiruna kommuns revisorer

Ann-Kristin Nilsson, ordförande

Sigurd Pekkari, vice ordförande

Bilaga: "Granskning riktade statsbidrag, november 2021."

Granskning av riktade statsbidrag

Kiruna kommun

Oktober 2021

Projektledare, Pär Koyanagi - Gustafsson, revisionskonsult

Projektmedarbetare, Nikolina Djurovic, revisionskonsult

Kvalitetssäkrare: Annika Hansson

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun genomfört en granskning av kommunens hantering av riktade statsbidrag. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen inte helt säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Finns rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?	Delvis	
Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?	Delvis	
Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?	Delvis	
Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens interna kontroll?	Nej	
Säkerställer kommunstyrelsen att redovisning av statsbidrag sker enligt god redovisningssed?	Delvis	

Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Upprätta styrande dokument som omfattar hantering av statsbidrag, både avseende verksamhetsmässiga aspekter (ansökan, återrapportering mm) och redovisningen.
- Överväga behovet av att införa internkontrollmoment som omfattar statsbidrag.
- Överväga behovet att förtydliga delegationsordningen avseende ansöka, rekvirera samt avstå statsbidrag.
- Säkerställa redovisade intäkter av statsbidrag i enlighet med RKR:s rekommendationer vid förändring av redovisning av statsbidragens intäkter. Försiktighetsprincipen bör gälla.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Rekommendationer	1
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor	3
1.3 Revisionskriterier	4
1.4 Metod och Avgränsning	4
2. Granskningsresultat	5
2.1 Rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka	5
2.2 Tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag	7
2.3 Rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag	9
2.4 Kommunstyrelsens interna kontroll av statsbidrag	10
2.5 Redovisning av statsbidrag enligt god redovisningssed	10
3. Samlad bedömning	11
3.1 Rekommendationer	11
4. Bedömningar utifrån revisionsfrågor	13

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunerna tilldelas möjlighet att söka flera olika typer av statsbidrag, vilka delas i generella och riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen ställer ofta krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser, exempelvis statsbidraget för likvärdig skola. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning blir återbetalningsskyldiga. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande.

Det finns dessutom en risk för att statsbidrag inte hanteras på ett korrekt sätt i den kommunala redovisningen, exempelvis då statsbidrag kommer till kommunen i slutet av ett år. Vidare har kommunens statsbidrag ökat de senaste åren, under 2020 tillkom dessutom stora tillfälliga statsbidrag på grund av den rådande pandemin.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Granskningen har sin utgångspunkt i följande revisionsfrågor:

1. Finns rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?
2. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?
3. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?
4. Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens interna kontroll?
5. Säkerställer kommunstyrelsen att redovisning av statsbidrag sker enligt god redovisningssed?

1.3 Revisionskriterier

Följande revisionskriterier tillämpas:

- Förordningar om särskilda statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden.
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för Kommunal redovisnings rekommendationer
- Annan kommunintern styrning på området

1.4 Metod och Avgränsning

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen och till riktade samt tillfälliga statsbidrag. Generella statsbidrag och utjämning ingår inte i granskningen. Granskningen avser i huvudsak år 2021 samt föregående år.

Granskningen genomförs genom intervjuer, följande personer har intervjuats:

- Ekonom/Controller inom Kultur- och utbildningsförvaltningen samt Socialförvaltningen
- Ekonomichef
- Förvaltningschef inom Socialförvaltningen
- Avdelningschef inom äldreomsorgen
- Kvalitetsutvecklare inom Kultur- och utbildningsförvaltningen
- Tillförordnad förvaltningschef inom Kultur- och utbildningsförvaltningen

Vi har även genomfört dokumentgranskning av rutiner, internkontrollplaner och övriga styrdokument, dokumenterade uppföljningar, beslut och protokoll med underliggande handlingar samt granskning av redovisning inom området riktade statsbidrag.

Rapporten har varit föremål för sakavstämning.

Rapporten har kvalitetssäkrats av Annika Hansson, certifierad kommunal revisor, PwC enligt PwC:s rutiner för kvalitetssäkring.

2. Granskningsresultat

I följande avsnitt redovisas de iakttagelser och bedömningar som vi gjort kopplat till respektive revisionsfråga.

2.1 Rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka

Revisionsfråga 1: Finns rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?

2.1.1 Iakttagelser

I **Reglemente för kommunstyrelsen**, senast reviderad 2021-02-22 §18 av kommunfullmäktige, framgår inget om ansvar avseende riktade statsbidrag. Däremot framgår det att kommunstyrelsen ska leda och samordna planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Styrelsen har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Vidare framgår att kommunstyrelsen ska övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt. Kommunstyrelsen ska även tillse att uppföljning sker till fullmäktige om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I **Delegationsordningen**, senast reviderad av kommunstyrelsen 2021-05-24 §158, framgår ingen tydlig delegering avseende beslut om ansökan av riktade statsbidrag.

Socialförvaltningen har sammanställt ett dokument som besvarar granskningens revisionsfrågor. Dokumentet berör **rutiner för ansökan om statsbidrag inom socialförvaltningen**. Dokumentet utfärdades 2021-09-30 av förvaltningschefen. Av dokumentet framkommer det att inom socialförvaltningens verksamhetsområden finns det fyra aktörer som hanterar statsbidrag. Socialstyrelsen, Regeringskansliet, Migrationsverket samt Statsbidrag kanaliserade genom intresseorganisationen Norrbottenskommunerna som ägs gemensamt av de 14 kommunerna i länet.

Information om aktuella riktade statsbidrag som finns att söka finns i huvudsak på respektive statlig myndighets hemsida. Informationen skickas även ut i form av generella e-postutskick till kommunen från de myndigheter som ansvarar för bidragen.

Socialchefen har i huvudsak ansvar för bevakning av delgivning av statsbidrag. Bevakningen sker genom omvärldsbevakning, prenumeration av utlysningar samt följsamhet av Socialstyrelsens hemsida för statsbidrag. Utöver detta bevakar registratör inkomna ärenden som berör statsbidrag och delger socialchefen. Det har vid intervjuer framkommit att även avdelningschefen för äldreomsorgen har ansvaret att rekvidrera pengar samt även har hand om frågor rörande statsbidrag för övrig omsorg inklusive IFO. Vissa statsbidragen är kanaliserade genom organisationen Norrbottenskommuner, som

därmed hjälper socialchefen och avdelningschefen att ansöka och bevaka bidrag. Det framgick av intervjuerna att det är tydligt vem som har mandat att göra vad rörande ansökningar av statsbidragen.

Det framgår vidare av dokumentet ***rutiner för ansökan om statsbidrag inom socialförvaltningen*** att socialchefen har av kommunledningen fått en fullmakt att företräda huvudmannen i ansökan om statliga medel. De statsbidrag som kommer från Migrationsverket är mer styrda och där rapporterar man i första steg för att sedan få bidraget i efterskott. Det finns rutiner kring vad som går att ansöka gällande IFO myndighetens områden på Migrationsverkets hemsida.

Det framgår av intervjuer att det finns en handläggare inom socialförvaltningen som ansöker om statsbidrag kopplade till migrationsverket. Samma person sköter även avslag. Det finns ingen tydlig dokumentation skrivet om handläggarens uppdrag. Vi har fått in ett skriftlig förklaring via e-post kring hur arbetet utförs. Handläggaren bevakar Migrationsverkets hemsida gällande nyheter och uppdateringar och får därigenom kännedom om någon förändring är på gång. Kommunen använder sig av Migrationsverkets E-tjänst för statliga ersättningar. Överklaganden på Migrationsverkets beslut skriver handläggaren tillsammans med en Enhetschef på IFO myndigheten. Det är enhetschefen som enligt delegationsordningen för överklaga beslut från Migrationsverket gällande statliga ersättningar.

Kultur- och utbildningsförvaltningen har sammanställt ett dokument som besvarar granskningens revisionsfrågor. ***Redogörelse KUF om rutiner statsbidrag***, upprättad av kvalitetsutvecklare 2021-08-24. Dokumentet belyser att information om aktuella riktade statsbidrag finns att söka i huvudsak på respektive statlig myndighets hemsida. Informationen skickas även ut i form av generella e-postutskick till kommunen från de myndigheter som ansvarar för bidragen. Följande tre myndigheter ansöker kultur- och utbildningsnämnden regelbundet riktade statsbidrag från för kostnader/projekt i förskola och skola: Migrationsverket, Skolverket, Kulturrådet.

Det har framgått av intervjuer att Kultur- och utbildningsförvaltningen jobbar med Costfit Analyser för att se vilka bidrag som är värda att satsa på. Vad som ska sökas brukar tas upp i ledningsgruppen ibland och ibland i verksamheterna. Det är alltid huvudmannen som måste stå bakom en ansökan om statsbidrag. Det är också huvudmannen som är ansvarig för att användningen av statsbidraget, uppföljning och redovisning sker i enlighet med givna riktlinjer.

I intervjuer uppges att kunskapen om vilka bidrag som finns tillgängliga varierar mellan olika tjänstepersoner, liksom hur ofta de tillgängliga statsbidragen söks. Inga centralt styrande dokument eller rutiner kring om statsbidrag ska sökas eller ej har framkommit i vår granskning. Myndigheterna informerar kommunen om de största och mest långsiktiga statsbidragen. De som arbetar på centrala funktioner och med särskilda uppdrag inom förvaltningen uppges ha ett ansvar att omvärldsbevaka inom sitt specifika område. Förvaltningschef, biträdande förvaltningschef samt kvalitetsutvecklare har ett

mer övergripande ansvar att bevaka och följa vilka statsbidrag som finns att söka kopplade till nämndens verksamhetsområden.

De bidrag som var kopplade till Covid-19 ansöktes från Socialstyrelsen och bidragen var riktade mot socialtjänsten inom omsorg om äldre personer samt personer med funktionsnedsättning. Kommunen har enligt intervjuer använt sig av riktlinjer för användning av statsbidrag med anledning av Covid-19, som är ett dokument som kommer från Statsbidragsenheten på Socialstyrelsen. Där framgår riktlinjer för hanteringen av dessa statsbidrag.

2.1.2 Bedömning

Finns rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?

Delvis

Bedömningen baseras på att inarbetade arbetssätt i allt väsentligt finns för bevakning av tillgängliga statsbidrag. Däremot saknas kommunövergripande eller verksamhetsspecifika beslutade riktlinjer som styr detta arbete, och arbetssättet skiljer sig mellan olika verksamheter. Vi bedömer att det uppfattas som tydligt vilka som fattar beslut om de statsbidrag som ska sökas och de som kommunen avstår. Dock saknas tydlig delegationer att fatta dessa beslut.

Vi noterar i sammanhanget att brist på dokumenterade riktlinjer riskerar att göra hantering av densamma mindre transparent samt försvårar möjligheten till intern kontroll.

2.2 Tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag

Revisionsfråga 2: Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?

2.2.1 Iakttagelser

Vår granskning kan inte styrka att det finns beslutade riktlinjer och dokument som omfattar ansökningsprocessen eller vem som ansvarar för att genomföra ansökningarna.

Det framgår av dokumentet ***rutiner för ansökan om statsbidrag inom socialförvaltningen*** att det hos samtliga myndigheter förutom i Norrbottenskommuner, görs ansökan, rekvisering samt redovisning i myndigheternas digitala portaler. Portalerna kräver personlig behörighet i olika grad hos användarna men i samtliga fall är kravet vid ansökan om bidrag att det är huvudmannen som står bakom ansökan. Samtliga ansökningar delges socialnämnden påföljande nämnd vilka rekviseringen som har genomförts. Kommunens ekonomikontor bistår förvaltningen med en struktur för hanteringen av rekviserade medel. Den ekonomiska konsumtionen av statsbidragen

redovisas till nämnd av ekonomikontorets personal månatligen under rubriken *externa projekt*.

Rutiner finns upprättade gällande ansökningsmöjligheter när det gäller statsbidrag som kommer från Migrationsverket. Ansökningar och ersättningar sker vanligast kvartalsvis, men finns även månadsvis samt årsvis. Dock finns det inte nedskrivet som rutiner i något dokument för IFO's del, eftersom det finns tydligt på Migrationsverkets hemsida, om någon annan skulle behöva ansöka. Många ansökningar sker numera digitalt i Migrationsverkets E-tjänst.

Av dokumentet **Redogörelse KUF om rutiner statsbidrag** framgår det att ansökan, rekvisering och redovisning av riktade statsbidrag sker via myndigheternas digitala portaler. Eftersom informationen om statsbidrag finns på myndigheternas egna webbsidor och även ofta sprids via myndigheternas nyhetsbrev så når såväl rektorer och personal ofta av informationen utan att förvaltningen centralt gått ut med information. Oftast behöver förvaltningen centralt gå ut med tillrättalagd/utökad information om vad som gäller för ett specifikt statsbidrag för Kiruna kommuns verksamheter. Det kan handla om huruvida kommunen alls kommer att ansöka om bidraget, på vilket sätt det kommer fördelas, vad rektorer och eventuell personal kan behöva göra i arbetet med ansökan, genomförande och redovisning. Denna information sprids till rektorer via e-post och rektorsmöten. Information som ska ut till personal sprids via kommunens intranät.

Portalerna och behörigheten att ansöka, rekvisera och redovisa är personliga och därmed begränsade till specifika individer för respektive statsbidrag. Endast förvaltningschefen och biträdande förvaltningschef har till behörighet att skicka in redovisningen i Skolverkets portal. För varje statsbidrag måste förvaltningschef eller biträdande förvaltningschef dela ut behörighet till personer som ska ha tillgång till information om statsbidragen i portalen samt att fylla i uppgifter. Detta medför att det endast är förvaltningscheferna som har en samlad bild av och tillgång till all information om alla statsbidrag samt vilka som har behörighet att registrera uppgifter för skolverkets respektive bidrag.

Det har även framkommit av intervjuer att kommunen inte har några dokumenterade och nedskrivna rutiner kring hanteringen av ansökningar som kommunen fått avslag på. I intervjuer konstateras att inte alla tillgängliga statsbidrag är lämpliga för kommunen, som därmed avstår från att söka vissa statsbidrag. I granskningen har ingen dokumentation framkommit som visar beslut att avstå vissa statsbidrag. I intervjuer uppges att de större statsbidragen samt de som innebär tillsättning av nya tjänster beslutas av nämnd. Bidragskartan från skolverket används i ledningsgruppen för att diskutera de statsbidrag som finns tillgängliga, samt vilka som är aktuella att söka. I intervjuer uppges även att rektorer själva tar initiativ att söka de statsbidrag från övriga myndigheter de anser tillämpliga för sin verksamhet. Samordning med hjälp av den centrala förvaltningen sker om bidragen kan användas av flera rektorer. I granskningen framkommer att ingen person inom den centrala förvaltningen har det uttryckta ansvaret att samordna statsbidragen.

2.2.2 Bedömning

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?

Delvis.

Bedömningen baseras på att det i allt väsentligt finns inarbetade arbetsätt avseende ansökningar av statsbidrag. Ansvaret för beslut är däremot inte dokumenterat i förvaltningarnas rutin eller i delegationsordning. Även aktiva beslut att avstå vissa statsbidrag ska dokumenteras.

Bedömningen baseras vidare på att det inom förvaltningarna uppfattas som tydligt vilka som fattar beslut om de statsbidrag som ska sökas samt att även ansvarsfördelningen uppfattas som tydlig.

Vi ser däremot att det finns förbättringspotential vad gäller att dokumentera ansvar för både bevakning och beslut. Detta i syfte att öka förutsättningarna för en transparent hanteringen för förvaltningarna och kommunstyrelsen samt öka möjligheten till intern kontroll.

2.3 Rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag

Revisionsfråga 3: Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?

2.3.1 Iakttagelser

Det framgår av dokumentet ***rutiner för ansökan om statsbidrag inom socialförvaltningen*** att de stöd som kanaliseras genom intresseorganisationen Norrbottenskommuner även bevakas av Norrbottenskommuner. De rekviderar pengarna och följer upp att kommunerna i sin tur rekviderar pengarna från dem. De ansvarar för att stödja kommunerna i genomförandet. I vissa satsningar sker det en samverkan och det skapas gemensamma planer och genomförandeprojekt inom länet, i vissa fall även med Regionen. Norrbottenskommuner säkerställer också att den sammanhållna redovisningen till staten sker enligt plan. De har för ändamålet ansvarig personal.

Avseende övriga statsbidrag sker återkoppling elektroniskt via den formella hemsidan. Påminnelse går ut direkt via mail till inrapporterad bidragsansvarig samt generella påminnelser till kommunen. Det publiceras också datum för sista rapporteringsdag på myndighetens officiella hemsida. De myndigheter som ger ut bidrag till kommunerna tillhandahåller stöddokument för hur återredovisning ska ske. Kiruna använder sig av dessa stöddokument vid återredovisning. Även ekonomifunktionen i Kiruna kommun bevakar hur och när bidragen ska återrapporteras. Det framgår vidare att Migrationsverkets ersättningar inte har något återrapporteringskrav, det är upp till kommunerna att själva använda ersättningarna till det ändamål som ersättningen avser.

Det ges inget utrymme att inkomma med dessa för sent eller att utelämna begärda uppgifter. Däremot kan det ibland vara svårt att få fram rätt eller exakta uppgifter till

redovisningarna då myndigheternas information om vad som ska redovisas tillkännages först när portalen öppnas för själva redovisningen. Ofta öppnar portalen för redovisning efter att tiden för statsbidragets användning är avslutad. I vissa fall är det mycket detaljerade uppgifter som ska redovisas – uppgifter som det inte annars finns krav på att kommunen/ huvudmannen ska registrera eller dokumentera. Detta kan ibland göra det svårt att i efterhand samla in eller rekonstruera begärda uppgifter på ett tillförlitligt sätt.

Av intervjuer framgår det att inom Kultur- och utbildningsförvaltningen är bidraget för "likvärdig skola" politiskt förankrat och där jobbar förvaltningen nära politiken. Det framgår vidare att många initiativ kommer från förvaltningen. Många bidrag som har sökts har betalats tillbaka inom Kultur- och utbildningsförvaltningen i och med att det inte funnits tid att jobba med att använda dessa bidrag.

Granskningen har inte kunnat styrka om eller på vilket sätt kommunstyrelsen varit involverade i hanteringen av riktade statsbidrag, eller några dokumenterade beslut eller uppföljningar inom området. I kommunens årsredovisning 2020 anges att under året har staten skjutit till stora tillfälliga statsbidrag till kommuner på grund av den pågående pandemin för att täcka kommunernas merkostnader till följd av Covid-19. I kommunens årsredovisning 2020 framkommer information om de generella statsbidragen kommunen har erhållit, det återfinns ingen information om de riktade statsbidragen förutom att det finns ett överskott om 2,5 mkr på de statsbidrag som är riktade från Socialstyrelsen.

2.3.2 Bedömning

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?

Delvis

Bedömningen baseras på att det finns inarbetade arbetssätt som avser redovisning till staten av riktade statsbidrag. Vi noterar dock att dokumenterade och beslutade rutiner och riktlinjer saknas.

Bristen på beslutade riktlinjer riskerar återigen att försvåra möjligheten till intern kontroll och gör hanteringen mindre transparent.

2.4 Kommunstyrelsens interna kontroll av statsbidrag

Revisionsfråga 4: Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens interna kontroll?

2.4.1 Iakttagelser

Vår granskning kan inte styrka att några kontrollmoment avseende statsbidrag återfinns i kommunstyrelsens internkontrollplaner 2020 och 2021 (antagen av kommunstyrelsen, 2019-12-09 §335 samt 2020-11-10 §451). Granskningen kan inte heller styrka att hanteringen av riktade statsbidrag varit del i riskbedömningen inför internkontrollplanerna.

2.4.2 Bedömning

Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens interna kontroll?

Bedömning: Nej

Bedömningen baseras på att statsbidrag ej omfattas i antagna internkontrollplaner.

2.5 Redovisning av statsbidrag enligt god redovisningssed

Revisionsfråga 5: Säkerställer kommunstyrelsen att redovisning av statsbidrag sker enligt god redovisningssed?

2.5.1 Iakttagelser

Vi har genomfört en stickprovskontroll avseende redovisade intäkter från Socialstyrelsen, Migrationsverket samt Skolverket vilka sammantaget utbetalt 59 521 167 kr i riktade statsbidrag under 2020. Merparten av intäkterna är fördelade till Kultur- och utbildningsförvaltningen samt Socialförvaltningen. Intäkter från Socialstyrelsen samt Skolverket har verifierats med stickprov av utbetalt belopp för respektive typ av statsbidrag, med korrekt belopp återfunnet i kommunens redovisning för följande bidrag:

	Socialstyrelsen	Socialförvaltningen
Särskilt krisstöd	368,242	368,242
Ensamhet bland äldre	1,489,794	1,489,794
Stärkt bemanning unga	359,882	359,882
Covid19 - första utbetalning	12,293,895	12,293,895
Covid 19 -andra utbetalning	4,870,067	4,870,067
	19,381,880	19,381,880

	Skolverket	Kultur- och utbildningsförvaltningen
Karriärtjänster	2,295,000	2,295,000
Lärlönelyftet	4,250,000	4,250,000
Maxtaxa	4,117,860	4,117,860
Kval säk	960,834	960,834
Likvärdig skola	10,215,334	10,215,334
Språkutv. förskola	329,275	329,275
	22,168,303	22,168,3033

För Migrationsverkets utbetalningar har inte motsvarande redovisning per typ av statsbidrag skett, de är istället till stor del fördelade mellan kommunledningsförvaltningen för arbete med arbetsmarknad och integration, Socialförvaltningen samt Kultur- och utbildningsförvaltningen enligt nedan:

	Migrationsverket
Kommunledningsförvaltningen	11,968,130
Kultur- och utbildningsförvaltningen	945,000
Socialförvaltningen	36,358
	12,949,488

Vid granskningen observeras att Migrationsverkets bidrag sedan tidigare har periodiserats över kalenderår. Kommunen erhöll stora belopp till följd den stora flyktingströmmen som kom till Sverige under 2015-2016, och använde inte dessa medel under den period de utbetalats för. Vid årsbokslutet 2020 intäktsfördes enligt kommunens balansspecifikationer 4 444 089 kr från föregående års utbetalningar, vilket lämnade 4 555 911 kr till kommande år. Under 2020 erhöll kommunen 17 970 984 kronor i utbetalda ersättningar.

Under intervjuer framkommer att ekonomiavdelningen genomför en förändring av redovisningsrutinen för statsbidrag. Inskickade ansökningar kommer fortsättningsvis registreras som fordran vid ansökningstillfället i ekonomisystemet, för att sedan matchas av ekonomiavdelning mot utbetalt belopp vid ersättningstillfället. Eventuella avvikelser mellan ansökt och utbetalt belopp uppges korrigeras vid utbetalning. Detta för att undvika nuvarande problem med att härleda utbetalningar till rätt ansökan och därmed rätt mottagare.

Redovisningen av inkommande statsbidrag sker i både driftredovisning och i form av projektredovisning för att öka möjligheten till kontroll över såväl intäkter som kostnader kopplade till statsbidragen. Kommunen uppger att de tillämpar matchningsprincipen vid redovisning av projektmedel, vilket är i enlighet med R2 och innebär att bidraget intäktsförs i takt med att villkoren i bidraget uppfylls.

2.5.2 Bedömning

Säkerställer kommunstyrelsen att redovisning av statsbidrag sker enligt god redovisningssed?

Delvis

Vi har genomfört en stickprovskontroll av 11 statsbidrag uppgående till ett värde om 41,5 mnkr som verifierats utan anmärkning med avseende på tillämpad redovisningsmetod. Periodisering av Migrationsverkets intäkter har inte hanterats i enlighet med god redovisningssed under tidigare år, men återförandet från balansräkningen utan nya avsättningar visar att periodiseringen rättas under 2021.

Vi noterar att nya redovisningsrutiner införs, och anser att beskrivningen av rutinen riskerar bryta mot RKR rekommendation R2 - Intäkter om intäkten redovisas vid ansökningstillfället.

3. Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens arbete att säkerställa att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen inte helt säkerställer den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag. .

3.1 Rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Upprätta styrande dokument som omfattar hantering av statsbidrag, både avseende verksamhetsmässiga aspekter (ansökan, återrapportering mm) och redovisningen.
- Överväga behovet av att införa internkontrollmoment som omfattar statsbidrag
- Överväga behovet att förtydliga delegationsordningen avseende ansöka, rekvirera samt avstå statsbidrag.
- Säkerställa redovisade intäkter av statsbidrag i enlighet med RKR:s rekommendationer vid förändring av redovisning av statsbidragens intäkter. Försiktighetsprincipen bör gälla.

4. Bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?	Delvis Arbetsrutiner finns, dock ej dokumenterade rutiner	
2. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?	Delvis Arbetsrutiner finns, dock ej dokumenterade rutiner	
3. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?	Delvis Arbetsrutiner finns, dock ej dokumenterade rutiner	
4. Omfattas statsbidrag av kommunstyrelsens interna kontroll?	Nej Omfattas ej av nuvarande internkontrollplan	
5. Säkerställer kommunstyrelsen att redovisning av statsbidrag sker enligt god redovisningssed?	Delvis Stickprov visar till största delen korrekt hantering.	

2021-10-27

Kristian Damlin

Uppdragsledare

Pär Koyanagi-Gustafsson

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2021-05-20. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.